

Zet Kyoto het wereldbosbeheer op z'n kop?

In december 1997 hebben 38 geïndustrialiseerde landen zich in Kyoto verplicht de uitstoot van CO₂ te verminderen. De reductie van 5% ten opzichte van het jaar 1990 moet in de periode 2008 - 2012 bereikt zijn. Dit wettelijk bindende Protocol geeft aan dat ook maatregelen in bossen meegenomen mogen worden voor het bereiken van de reductie. Wanneer landen deze 'bossen-optie' serieus gaan nemen, kan dat grote gevolgen hebben voor het wereldbosbeheer.

Het mondiale bosbeheer lijkt niet zozeer beïnvloed te worden door het nationale bosbeleid en de boseigenaar zelf, maar eerder door bijvoorbeeld de GATT onderhandelingen, ontwikkelingen in het Europese landbouwbeleid en bijvoorbeeld ontwikkelingen in houthandelstromen. Deze autonome ontwikkelingen, internationale overlegfora en het ontluikende internationale bosbeleid^o spelen een steeds grotere rol in het mondiale bosbeheer. En dat heeft ook weer zijn weerslag op het Nederlandse bosbeheer.

Een voorbeeld daarvan is het in 1997 getekende Kyoto Protocol. Daarin hebben 38 landen zich verplicht hun uitstoot van CO₂ te verminderen. Voor het bereiken van die reductie mogen sommige maatregelen in bossen worden meegenomen. In het Kyoto Protocol wordt die rol van bossen erkend via 4 mechanismen: Het toe laten nemen van de kool-

stofvoorraad in bos door te zorgen voor bosuitbreiding; Het voorkomen van de afname van de koolstofvoorraad door het stoppen van ontbossing; Het gebruik van hout voor het opwekken van energie; Het gebruik van hout ter vervanging van meer energie-intensieve producten. Hierdoor hebben bossen er ineens een nieuwe functie bij gekregen. Voor Nederland kun je dus stellen dat waar het bos eerst diende voor de leverantie van mijnhout, later voor vezels voor papier en weer later voor natuurbehoud, de functie koolstofvastlegging nu erkend is en wettelijk is vastgelegd.

Sommige van bovenstaande maatregelen mag een land ook uitbesteden aan één van de andere geïndustrialiseerde landen (Joint Implementation) of aan een niet geïndustrialiseerd land (Clean Development Mechanism). Het koolstofeffect van die projecten elders mag dan van de eigen uitstoot worden afgetrokken. Daarnaast kan in de toe-

komst nog besloten worden over additionele maatregelen zoals bosbemesting die mee in beschouwing mogen worden genomen.

Hoe serieus landen hun reductiedoelstelling nemen is niet zeker, maar vast staat wel dat directe emissiereductie (dus minder in de auto) moeilijk zal worden. Het ligt daarom voor de hand dat een deel van de reductiedoelstelling bereikt moet worden via maatregelen in bossen. Schattingen van bos-investeringen ten gevolge van Kyoto lopen uiteen van 2 tot 40 miljard dollar! Ter vergelijking: op dit moment wordt er ongeveer 1 miljard dollar per jaar geïnvesteerd in bosuitbreiding en bosherstel wereldwijd. Ook in de meest 'pessimistische' schattingen dus nog altijd een verdubbeling! Dit zal enorme gevolgen hebben voor het wereldbosbeheer, behoud van primair bos, aanleg van plantages en internationale houthandelstromen. We kunnen op dit moment slechts raden wat precies de gevolgen zullen zijn.

(Foto: Saku Ruusila, Finland.)

De ontwikkelingen gaan nu zeer snel. In het verleden werd bosuitbreiding voor koolstofvastlegging meestal door één financier gestart. Bijvoorbeeld de stichting FACE opgezet door de Samenwerkende Elektriciteits Producenten (SEP). Certificering en creditering van de projecten leken in het begin van minder belang. Nu verandert dat. Enkele landen in de tropen beginnen op eigen initiatief bos aan te leggen waarbij van begin af aan de certificering van de vastgelegde kool-

stof een hoofddoelstelling is. De gecertificeerde koolstof wordt dan op de markt gebracht via zogenaamde clearinghouses. Lloyds Register in Londen samen met diverse consultancies als Ecosecurities en SGS Forestry hebben dit ontwikkeld en hebben de benodigde methoden voor verificatie en monitoring al kant en klaar. Op dit moment lijken het nog slechts kleine individuele initiatieven, maar wanneer landen de bossen-optie serieus nemen, dan kan dit heel snel gaan veran-

deren. Weer lijkt het niet de bosbouw te zijn die bepaalt wat er met het bos gebeurt, maar zij kijkt vanaf de kantlijn toe en laat de ontwikkelingen gelaten hun gang gaan.

Doordat producten gemaakt uit hout minder energie vragen dan bijvoorbeeld aluminium en beton, leidt houtgebruik tot vermindering van de CO₂ uitstoot. Gebruik van houtproducten valt daarom ook onder het Kyoto Protocol.